

Рішення
спеціалізованої вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
про присудження ступеня доктора філософії
Пастушку Тарасу Васильовичу

Спеціалізована вчена рада Рівненського державного гуманітарного університету, МОН України, м. Рівне прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка на підставі прилюдного захисту дисертації «Формування комунікативної культури майбутнього диригента оркестрового колективу в процесі фахової підготовки» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» 28 серпня 2023 року.

Пастушок Тарас Васильович, 1984 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2006 р. Рівненський державний гуманітарний університет та у 2007 році Одеську державну музичну академію ім. А.В.Нежданової за спеціальністю «Музичне мистецтво».

З 2018 р. по 2022 р. навчався в денній (очній) аспірантурі Рівненського державного гуманітарного університету, МОН України, м. Рівне.

Дисертацію виконано у Рівненському державному гуманітарному університеті, МОН України, м. Рівне.

Науковий керівник – Сверлюк Ярослав Васильович, доктор педагогічних наук, директор інституту мистецтв, професор кафедри духових та ударних інструментів Рівненського державного гуманітарного університету.

Основні результати дисертації відображено у 10 публікаціях. Із них 5 відображають основні наукові результати (4 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття – в зарубіжному періодичному виданні); 1 публікація апробаційного характеру; 4 додатково відображають результати дисертації:

1. Пастушок Т. В. Новітні прийоми гри на саксофоні. *Нова педагогічна думка*. 2016. № 3. С. 108–111.

2. Пастушок Т. В. Метро-ритміка, як основний елемент навчання майбутніх музикантів. *Нова педагогічна думка*. 2018. С. 163–166.

3. Пастушок Т. В. Педагогічний концепт формування комунікативної культури майбутнього керівника оркестрового колективу. *Освітні обрії*. 2022. № 1 (54). С. 119–122.

4. Пастушок Т. В. Взаємопоєднуваність основних принципів формування комунікативної культури майбутнього диригента оркестрового колективу. *Національна академія Державної прикордонної служби України: зб. наук. пр. Серія: Педагогічні науки*. 2022. № 3. С. 416–428.

5. Пастушок Т. В. Формування комунікативної культури диригента оркестрового колективу в процесі творчої діяльності. *International Journal of innovative technologies in social Sciense*. Warsaw, Poland. 2021 р. С. 25–30.

У дискусії взяли участь голова, члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці.

Виткалов Сергій Володимирович, доктор культурології, професор, професор кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства, Рівненський державний гуманітарний університет.

Зауваження є: досить поверхово розглянуто методологію наукового пошуку, згадавши лише методи дослідження; наявні окремі не співпадіння посилань (№ 107, С. 38, № 116, С. 41) (тобто посилання на посилання), є деякі граматичні, стилістичні помилки тощо, які, жодним чином не впливаючи на зміст роботи, сподіваюся, будуть усунуті в процесі здобуття відповідного досвіду.

Палаженко Олег Петрович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри духових та ударних інструментів, Рівненський державний гуманітарний університет.

Зауваження є:

1. Оскільки в роботі не конкретизовано, які навчальні заклади відносяться до мистецьких, де здійснюється професійна підготовка майбутніх диригентів оркестрових колективів, хотілось би детальнішого висвітлення даного питання.

2. У роботі зазначені суперечності у професійній підготовці диригента оркестрового колективу. Зокрема, наголошується, що суперечності виявилися в невідповідностях між наявним потенціалом мистецької освітньої системи та відсутністю науково обґрунтованих новітніх підходів до процесу становлення особистості майбутніх диригентів оркестрових колективів. Хотілось би почути, що Ви мали на увазі стосовно «відсутності науково обґрунтованих новітніх наукових підходів», коли у подальшій роботі постійно характеризується таку підготовку як творчу.

3. У чому була складність проведення педагогічного експерименту, з метою формування комунікативної культури майбутнього диригента оркестрового колективу?

4. Ваша дисертація стосується безпосередньо формування комунікативної культури майбутнього диригента оркестрового колективу. Оскільки випускники у майбутньому будуть працювати з різноманітними творчими колективами і застосовувати високий рівень комунікації, хотілось би дізнатись, який відсоток у даний час охоплений колективним музикуванням, не враховуючи уроків музики.

5. У роботі стверджується, що педагогічна підготовка студентів визначається попередньою підготовкою, в якій, як правило, перевага віддається музично-виконавській порівняно з психолого-педагогічною. Про яку попередню підготовку йдеться у роботі? Па чому ґрунтується таке твердження?

Шалівська Юлія Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання, Рівненський державний гуманітарний університет.

Зауваження є:

1. В анотації відсутнє порівняння динаміки формування рівня комунікативної культури в ЕГ і КГ по завершенню експерименту, що ускладнює розуміння ефективності запропонованої методики без звернення до дисертаційної роботи.

2. З огляду на предмет дисертаційного дослідження вбачаємо за доцільне у першому розділі наукової роботи приділити увагу комунікативним умінням чи компетентностями, що сприяють формуванню комунікативної

культури - ознайомлення із законами риторики, правилами і формами комунікативної взаємодії, стилями спілкування та поведінки, нормами та лексичним багатством сучасної української мови, типами мовленнєвих помилок, якостями мовлення, технікою та культурою мовлення тощо.

3. Потребує уточнення та чіткого формулювання авторське визначення поняття «*комунікативна культура майбутнього диригента оркестрового колективу*». Зауважимо, що комунікативна культура передбачає будь-яку, а не лише творчу взаємодію, на якій дисертант переважно робить акцент. Також доцільно було б подати авторське визначення цього поняття і у висновках до першого розділу та роботи загалом.

4. У процесі опису здібностей, знань, умінь чи навичок не уточнено, які саме здібності, знання, вміння чи навички маються на увазі: з огляду на предмет дослідження комунікативні чи якісь інші (виконавські, організаційні, управлінські тощо). Вважаємо, що професійну підготовку фахівців у закладі вищої освіти доцільно було б розглянути крізь призму компетентностей.

5. Стан сформованості компонентів комунікативної культури майбутніх диригентів оркестрових колективів за результатами констатувального та формуального етапів експерименту доцільно було б представити не в узагальненому вигляді, а за кожним з виокремлених критеріїв з відповідними показниками.

Потапчук Тетяна Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.

Зауваження є:

1. На наш погляд, деякі позиції наукової новизни мають дещо декларативний характер. Зокрема, позиція «подальшого розвитку набули теоретичні положення щодо змісту, форм і методів формування комунікативної культури майбутнього диригента оркестрового колективу». Не зовсім зрозуміло, як саме здобувач розвинув окреслені аспекти на засадах творчого підходу та засобів впливу, що сприятимуть у майбутньому їхній самореалізації та творчій діяльності, за рахунок чого відбулося формування.

2. Зважаючи на періоди виконання дисертаційного дослідження (п.3.1), що супроводжувалися карантинними обмеженнями, а з 2022 року ще й воєнними, у тексті доцільно було б чітко зазначити формат проведення навчальних занять (очний, дистанційний, змішаний).

3. З логіки дисертаційної роботи стає очевидним, що педагогічні умови формування комунікативної культури майбутнього диригента оркестрового колективу в процесі фахової підготовки здобувач визначає виключно за результатами теоретичного аналізу наукових праць. Необхідно зазначити, що, якби дисертант взяв до уваги результати аналізу практики підготовки фахівців мистецького спрямування, то обґрунтованість виокремлених педагогічних умов була би більш переконливою.

4. Попри використання в освітньому процесі цікавих інформаційних комунікативних технологій Point Power, програм Instruments, Perfect Piano; участь в концертній діяльності тощо, робота значно виграла б за рахунок підсилення реалізації третьої педагогічної умови інноваційними

педагогічними технологіями, націленими на формуванні комунікативної культури майбутнього диригента оркестрового колективу.

Практичне значення виконаного дослідження значно посилилося б, якби здобувач розробив авторський спецкурс, електронні навчально-методичні матеріали.

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри музично-інструментальної підготовки, Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського.

Зауваження є:

1. У тексті дисертації подається декілька визначень ключового поняття «комунікативна культура майбутнього диригента оркестрового колективу» (с. 3, 68, 71). Певна строкатість викладу матеріалу щодо сутності поняття дещо ускладнює його цілісне уявлення та витлумачення. Доцільно було б також задля ґрунтовнішого викладення авторського визначення ключового поняття сформулювати його сутність, а саме: «комунікативна культура диригента оркестрового колективу» як-от: особистісно-професійна інтегральна властивість/особистісно-фахове динамічне утворення тощо.

2. Дисертант слушно зазначає, що професійна рефлексія постає пріоритетом професійної діяльності диригента оркестровим колективом (с.104), акцентує увагу на рефлексії в авторському визначенні поняття «комунікативна культура диригента оркестру», декларує *принцип професійної рефлексії* як одне з основних положень вибудування методики формування комунікативної культури диригента. Разом з тим, рефлексивний складник не знайшов місця серед структурних компонентів досліджуваного феномену.

3. У формувальному експерименті та висновках відсутні узагальнення щодо результатів застосування 3, 4 та 5 умов, які було обґрунтовано у підрозділі 2.3. (творчий підхід; активність у процесі самоаналізу та самовдосконалення; застосування новітніх методів навчання), а замість означених умов у формувальному експерименті введено нову: *застосування практико-орієнтованого підходу у формуванні комунікативної культури майбутнього диригента оркестрового колективу*. Зазначене вимагає пояснення автора.

4. Введення дисертантом нового *принципу співтворчості* у формувальному експерименті, який чомусь не висвітлений у теоретико-методичних засадах дослідження (2.2.), безумовно, є доречним. Але, на нашу думку, впровадження синергетичного підходу, який корелює з принципом співтворчості у контексті даного дослідження - комунікації учасників оркестру в процесі співтворчого колективного музикування, посилило б системність концептуально-методологічної основи дисертації.

5. Вважаємо за доцільне, відповідно до мети, предмета і останнього завдання дослідження назву третього розділу сформулювати у такий спосіб: «Експериментальна перевірка методики формування комунікативної культури майбутнього диригента оркестрового колективу в процесі фахової підготовки», що точніше відповідає змісту розділу.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» немає.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада Рівненського державного гуманітарного університету присуджує **Пастушку Тарасу Васильовичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка за спеціальністю 01.1 «Освітні, педагогічні науки».

Голова
спеціалізованої вченої ради

С.В.Виткалов

